

Susanna Koskelo

Viikingit tulevat!

■ **Kun ensimmäiset suvituulet alkavat puhaltaa, viikinkivene Sotka lähtee uljain purjein kohti uusia seikkailuja. Sitä ennen laitetaan tervasudit heilumaan Sotkan kotisatamassa Sipoon Joensuun tilalla, A. I. Virtasen perintömaisemissa.**

Leena Laitinen

”Parasta on, kun tuulee sopivasti ja Sotka kulkee tasaista vauhtia kuin juna. On hienoa ajatella, että samalla tavalla matkaa tehtiin tuhat vuotta sitten. Meri ei ole muuttunut mihinkään”, **Susanna Koskelo** kuvailee.

Koskelo luotsaa puheenjohtajana Viikinkiajan laiva ry:tä, joka liittyi hiljattain yhteisöjäseneksi Eläköön terva-yhdistykseen. Hän korostaa kotimaisen tervan tärkeyttä veneen kunnossapidossa.

”Mäntytervaa kuluu kevättalkoissa 30–40 litraa, kun raaputamme pinnat ja tervaamme veneen rungon, aivot, köydet ja kaikki muutkin osat.”

Koskelo uskoo, että pitkälti tervan ansiosta Sotka on säilynyt hyvässä kunnossa.

”Päätimme yksimielisesti lähteä mukaan tervanpelastustalkoisiin. Jos

suomalainen terva katoaa markkinoilta, meidän täytyy varmaan itse opetella tekemään sitä!”

”Vei koko käden”

Sotka ei ole mikä hyvänsä purjehdusvene, vaan tarkka jäljennös eli replika vanhimmasta suomalaisesta hylkylöydöstä Lapurista, joka löytyi Suomenlahden rannikolta Virolahden alueelta vuonna 1976.

Hyllyn otaksuttiin aluksi olevan peräisin viikinkiajalta, joka ajoittui suunnilleen vuosiin 800–1050 jaa. Myöhemmissä tutkimuksissa rakennusajaksi on arvioitu 1200-luvun loppupuoli. Rakenteeltaan vene edustaa kuitenkin viikinkiajan rakennusperinnettä.

Viikinkiajan laiva ry sai alkunsa vuonna 1997, kun joukko harrastajia päätti rakentaa Lapurista replikan **Dirk Schneiderin** johdolla ja Helsingin Kulttuurivuosi 2000 -säätötuella. Ahkeran puurtamisen jälkeen

Eläköön terva ry

- Perustettiin syksyllä 2015 edistämään tervakulttuuria Suomessa.
- Koordinoi Pelastetaan terva-kampanjaa, jonka tavoitteena on saada Reach-rekisteröinti pohjoismaiselle mäntytervalle. Kampanjaa tukevat mm. Museovirasto ja Kirkkohallitus.
- Toivottaa tervetulleiksi henkilö- ja yhteisöjäsenet. Ensimmäiset yhteisöjäsenet ovat Suomalaisten Kemistien Seura, *Kemia*-lehti ja Viikinkiajan laiva ry.
- Ensimmäinen jäsenlehti ilmestyy toukokuussa 2016.
- Lisätietoja: www.pelastetaanterva.fi

◀ **Sotka-veeneen purjehtijoilta kysytään soutuvoimaa Suomen oikukkaassa kesäsäässä. Viikinkihenkiset vaateparret ja eväät ovat olennainen osa matkanteon viehätystä.**

Sotka laskettiin vesille Vuosaaren satamasta toukokuussa 1999.

”Pyrimme tekemään kaiken samoilla tarvikkeilla, joita viikingit käyttivät. Yksi takoi seppänä niitit, jotka ruostesuojattiin kastamalla ne punahehkuisina tervaan. Toiset tekivät puutapit ja aivot ja veisivät luonnonkaarevista puista veneen kaaret. Opettelimme myös nahan parkituksen ja kenkien valmistuksen.”

Lähtikö homma jo vähän lapasesta?

”Ainakin se vei koko käden”, Koskelo nauraa.

”Itse olen opiskellut muinaistekniikka-artesaaniksi, koska haluamme pukeutua ajan hengen mukaan. Elävoitamme tuhannen vuoden takaista aikaa ja elämäntapaa, jolloin merenkävijät asuivat rannikolla ja kulkivat veneellä markkinoille.”

”Kesäisin purjehdimme niin paljon kuin mahdollista, sekä päiväretkiä että pitempiä, jolloin mahdutamme 12-metriseen veneeseen teltat, vaateparret ja eväät. Pisin reissumme Ahvenanmaalta Helsinkiin vei viisi vuorokautta.”

Aluksi veneessä oli vain purjeet ja aivot, mutta nykyisin avuksi otetaan tarpeen tullen moottori.

”Turvallisuussyistä, koska säät ovat hyvin vaihtelevat. Joskus matka etenee vastatuulella väärään suuntaan, vaikka soudamme täysin voimin”, Koskelo kertoo.

Talvisin kokoonnutaan tekemään kenkiä ja vaatteita ja viettämään muinaishenkisiä pikkujouluja Hauhon Härkälinaan. Yhdistys tekee yhteistyötä muiden viikinki- ja keskiaikaharrastajien kanssa.

Viikinkiajan laiva ry

- Perustettiin 1997.
- Rakensi Sotka-nimisen replikan Suomen vanhimmasta hylkylöydöstä.
- Pyrkii elävöittämään suomalaista viikinkiaikaa.
- Noin 40 jäsentä, uudet jäsenet tervetulleita.
- Lisätietoja: www.viikinkiajanlaiva.fi.

Nobelistin perintö

Nobelisti **A. I. Virtanen** hankki Sipoon Skräddarbyn kartanon alueella sijaitsevan Joensuun tilan vuonna 1933 Biokemiallisen tutkimuslaitoksen koetilaksi. Maanviljelijän työtä ihailnut nobelisti kiintyi tilaan ja asettui sinne lopulta asumaan **Lilja**-vaimonsa kanssa.

Joensuun tila toimii nykyisin perheyhtiönä, joka vaalii AIV:n perintöä ja tuottaa matkailupalveluja kestävän kehityksen hengessä. Alueella on venesatama ja leirintäalue palveluineen. Tulevana kesänä avataan bed and breakfast -majoitus kartanon päärakennuksessa.

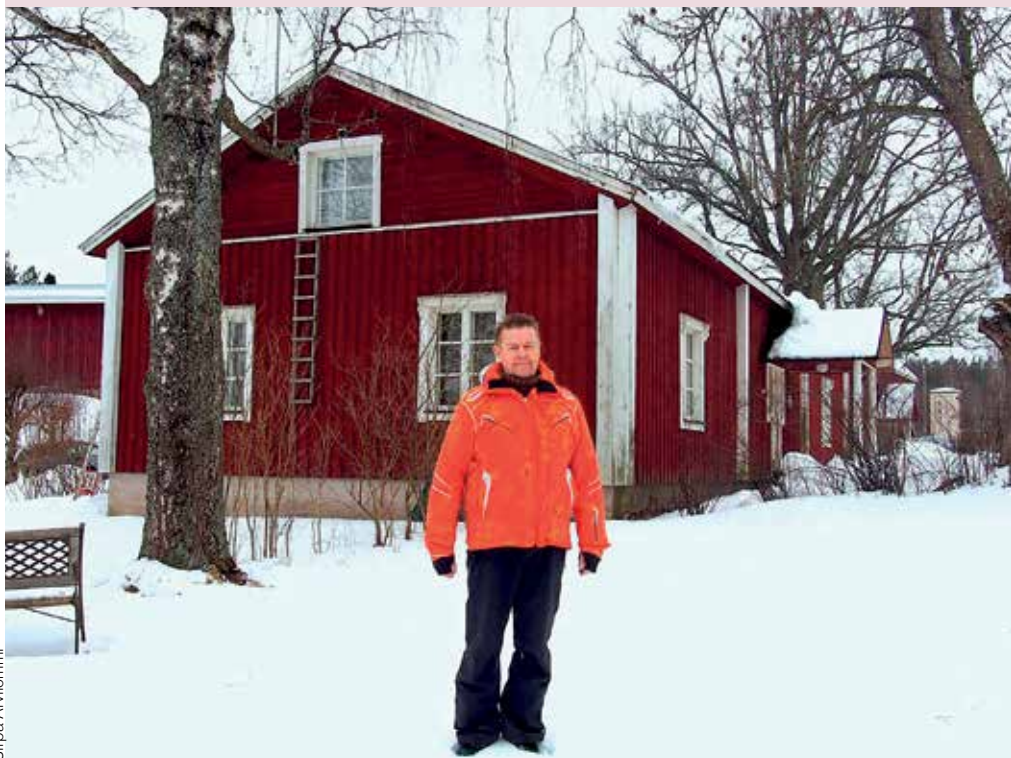
Tilaa isännöivä **Martti Virtanen**, nobelistin pojanpoika, kasvoi maatilasta töihin lapsesta asti. Isoisan kuoltua vuonna 1973 vetovastuu siirtyi vasta parikymppiselle nuorukaiselle.

rukaiselle.

”Meillä on kolme matkailuvalttia: A. I. Virtanen, kartanomiljö ja viikingit. Kehitämme toimintaamme edelleen. Uusin investointi on uima-järvi, jonka kaivuutyöt ovat käynnissä joensuistossa. Järvessä pääsee uimaan jo ensi kesänä.”

Viikinkiajan laiva ja Joensuun tila ovat yhteistyökumppaneita win-win-pohjalta. Yhdistys on saanut talvi- ja laituripaikan tilan venesatamasta läheltä Sibbesborgin linnoitusta, joka on tarinan mukaan peräisin viikinkiajalta, todellisuudessa 1300-luvulta. Vastavuoroisesti yhdistys järjestää Joensuun tilalla viikinkiaiheisia tapahtumia ja esiintyy lauantaimeillä.

Lisätietoja tilan toiminnasta löytyy osoitteesta www.joensuuntila.fi.

Sirpa Arvilommi

”Päätin jo teini-iässä jäädä jatkamaan tilaa”, Martti Virtanen kertoo. Punainen talo taustalla oli A. I. Virtasen aikana karjakkojen ja assistenttien asuntona, nykyisin kahden perheen kotina.

”Olemme vierailleet Verlan aika-tapahtumassa, ja ensi kesänä käymme Hämeenlinnan keskiaikamarkkinoilla. Saamme mukavaa huomiota, minne rantaudummekin.”

Seuraavaksi edessä ovat kevättalkoot, joiden aikana vene puhdistetaan ja huolletaan. Koskelo toivottaa yhdistyksen toiminnasta kiinnostuneet tervetulleiksi kevättalkoisiin 16.–

17. huhtikuuta ja tervautalkoisiin 23. huhtikuuta (säävarauksella) Sipooseen Joensuun tilalle, jonka venesatamassa vene on talvisäilytyksessä.

”Paikan päällä voi tutustua Sotkaan ja toimintaamme. Purjehdustaito ei ole välttämätön, eikä tarvitse olla muinaishenkinen. Molemmat tosin voivat tarttua”, Susanna Koskelo hymyilee. □